

Mellanöstern, krigen och flykten

Monzer el-Sabini.

Under kvällen insamlade medel, 565 kr, går till sjukvårdsprojekt i Libanon, vilket Emmaus Björkå stöder.

Mötesplats Göteborg, den 2 febr. -16. Arr. Fredsam

Föräldrarna flydde från Palestina 1948. MeS föddes i ett palestinskt flyktingläger i Libanon och har levt sina första 26 år i flyktingläger. Idag är han rektor vid Bergsjöskolan i Göteborg, en skola med många flyktingbarn.

Bergsjöskolan är en 7-9-skola och har dessutom särskola åk 1-9.

MeS berättar att han är aktiv i Emmaus och att han reser till palestinska flyktingläger och ser på projekt för beslut om Emmaus ska stödja dem.

MeS visar bilder: Vi ser ett sönderbombat flyktingläger i Syrien och utdelning av mat och förnödenheter av FN-personal. Människor flyr till Turkiet, Grekland, Italien och vidare norrut i Europa. De allra flesta blir kvar i närområdena. Vi får se en båt fylld med flyktingar. MeS betonar att det krävs styrka för att fly för att försöka få det bättre. Många dör på vägen hit. Över 5 300 identifierade människor dog förra året på väg till Grekland. Det betyder att det totala antalet var fler. Också i öknen på flykt från Libyen dör människor.

Bara under januari månad i år drunknade 460 människor på väg till Grekland. 15-17% av dem som ger sig iväg drunknar. Bland barn är procenttalet högre. År 2015 tog Sverige emot 86 000 barn. Av dessa var 21 000 ensamkommande. En hel del barn har kommit till Bergsjöskolan, de flesta från Somalia, Afghanistan och Syrien. Det är unga män som söker sig hit. Från Eritrea kommer ett fåtal flickor.

Varför flyr man?

Man flyr ifrån våldet. De flesta flyr för att överleva. Kriget, döden och den daliga oron samt fruktansvärda händelser ligger bakom. Man kan i hemländerna inte erbjuda barnen ett normalt liv. Man söker trygghet. I Afghanistan kan ofta flickorna inte gå i skolan. Människor blir torterade, illa behandlade. Ockupation, våld och död gör att de flyr. Människorna är desperata och väljer fruktansvärt farliga vägar för att de inte har andra alternativ.

Här får vi se ett palestinskt flyktingläger i norra Libanon, Nahr el-Bared. Vi ser ett tältläger. Det kan bli 5-10 grader under 0 i bergen. Vi ser ett fullständigt förstört läger efter strider mellan myndigheterna och en motståndsrörelse.

Syrien: 12 miljonermänniskor av 18 är på flykt. Hälften av dem är barn. 7-8 miljoner är internflyktingar. Dessa flyttar runt för att komma undan striderna. 1,2 miljoner finns i Libanon (egentligen fler). 1,5 miljoner är i Jordanien. Av dessa människor bor 700 000 i ett jättestort flyktingläger. Tält.

Jordanien: 3 milj. invånare. 1,2 milj. är palestinska flyktingar från 1948. Nu har ytterligare flyktingar kommit från kriget i Syrien. År 2015 kom 100 000 flyktingar till oss i Sverige och lika många till Jordanien som är ett så litet land.

Libanon: 2014 var ungefär 25% av invånarna i Libanon flyktingar.

Turkiet: Den siffran missade jag men via Google (FNs World Food Program) hittar jag siffran 2 miljoner syriska flyktingar 2014, en siffra som beräknades bli 2,5 miljoner i slutet av 2015. Med tanke på situationen idag, är de sannolikt fler.

Vi får se bild på flyende människor ifrån Homs i Syrien. Soldater står och ser till att människorna inte tar någonting med sig. De går utan allt. Vid ingången till flyktinglägret vi ser polis stå och kontrollera vilka som går in och ut. Människorna i lägren i öknen plågas av värme OCH kyla.

Det finns många stödorganisationer på plats, bl a FN-perosal. Röda Korset, Rädda Barnen, Emmaus Björkå, 600 000 människor kan bo i ETT läger! De lever i misär. Det gäller att skapa viss normalitet. Därför är skolgång viktigt. De är det enda som är normalt. Också för barnen som kommer till Sverige är skolgång mycket viktigt. Det gäller att barnen snabbt kommer till skolan. Där får de fokusera på något positivt, något som är riktat mot framtiden.

Barn som är under 16 år får lämna lägret utan särskilt tillstånd, något som krävs för dem som är äldre. Barnen fraktar mat och kläder in i flyktinglägret och får då litet betalt.

Palestinierna flyr från Syrien till palestinska flyktingläger. Vi får se en bild från Shatila flyktingläger. MeS berättar kort om massakern i flyktinglägren Sabra och Shatila 1982. 3 300 människor dödades. Israeliska styrkor var inblandade, hjälpte falangiserna att komma in i lägren, och Ariel Sharon, som israelisk försvarsminister, fick ta ansvaret för massakern och avgå..

Flyktingarna bor i plåthus som, när det är 34-35 grader varmt ute kan ge en outhärdlig temperatur inomhus. 75-80 grader (!!) och då kan man naturligtvis inte vara inne.

Fråga: Hur lever människorna?

MeS: Under en intervju har någon sagt: "Är vi människor som får leva så här?" När människorna avhumaniserar sig själva har vi grogrunden för terrorism. Då spelar det ingen roll om jag lever eller dör, så tänker de.

De vill höra vad som händer i Syrien. Människorna stödjer varandra. De visar mycket solidaritet. Vi är en produkt av våra erfarenheter.

Vatten kommer ofta utifrån till lägren i tankbilar.

Lena: Vad kan vi göra här? Du är rektor. Hur är det i skolan?

MeS: Det är förfärligt med alla bränder som drabbar flyktingförläggningar. Dessa människor har varit med om krig och så bli utsatt igen!. Alternativ till krig det är något för Fredsam. Det gäller att ta ansvar.

Det finns ungdomar som väljer att lämna sina universitetsstudier för att göra skillnad. Att arbeta i förskola helt gratis. Emmaus ger stöd åt en sådan i Shatila. Man gläder barnen med enkla medel. Vi samlar in kläder. Vi säljer en del och en del skickar vi. Vi omsätter 75 milj. kronor per år. Flyktingar som har det bättre ger till dem som har det sämre. Det gör skillnad i vardagen.

MeS fortsätter att visa bilder: Människor flyr ifrån bombningar. Barnen har stort behov av att leka. Även 13-14-åringar kan leka med sand. De har stort behov av att göra något. Man hjälper varandra.

Vi ser en bild på en fyrabarnsmor som fått splitter i huvudet. Hon har ont i huvudet. Hon vågar inte låta operera bort splittret för att inte riskera att dö från barnen. Maken är död.

Man kan göra skillnad för dem som flytt undan kriget. Rädda Barnen i Källered har volontärer som är med barnen. Det ger trygghet. En pojke berättade för MeS hur han under flykten höll på att drunkna. Monzer höll nästan på att gråta och pojken tröstade honom: "Jag är här nu, Jag mår bra." Den pojken har svårt att sitta still. Med små medel kan man skapa glädje och normalitet för barnen. Att känna sig välkomna till skolan. Att ha en fast punkt är viktigt.

Lena: Du kan språket, men hur kan jag hjälpa?

MeS: Man kan lyssna utan ord. Man behöver inte ställa frågor. Man kan skapa en lugn, positiv atmosfär, säga hej, se dem och möta dem på olika sätt. Det sociala sammanhanget är viktigt.

Vad tänker vi på när vi möter barn från krig? Att det är mycket bråk? I Bergsjöskolan är det en stor mängd nyanlända barn. Värst är segregationen. Den skadar barnen. Folk tappar hoppet och känslan att de kan få en bättre framtid. Vad är det som gör att unga åker till Syrien för att ansluta sig till IS? Det är hopplösheten. De ser det som att de saknar framtid. Unga försvinner!

Fråga om V. Frölunda och Tynneredsskolan som fått stängas.

Mångas svenska föräldrar flyttar sina barn från skolor med många invandrare. Bergsjöskolan har en 40%-ig omsättning av eleverna. Det är en destabiliserande faktor. De som är mest utsatta blir kvar. Det gör att många känner hopplöshet. Den största utmaningen är att få de unga att känna delaktighet, Vi behöver de unga. Så lägger man resurser på att skicka dem tillbaka!! 80 000 människor, har regeringen sagt, ska skickas ut (läs utvisas). Varför lyckas inte vårt land? I Canada har man lyckats. Vi måste lära oss. Redan på -40-talet hjälpte vi människor på andra platser. Vita bussar hämtade flyktingar. Vi har i Sverige områden där få människor bor.

Paus.

MeS: Häromdagen var det "Förintelsedagen". Vad lär vi oss av det som har hänt? Man skäller på andra. Man talar om unga nyanlända som tafsar på tjejer. Man letar efter syndabocker. Det är viktigt vi lär oss av historien. Sverigedemokraterna får ökat antal sympatisörer. Flyktingar får skulden för olika sasker. Tänk så många flyktingar andra har tagit emot (grannländerna). Varför ser vi dem inte som resurser? Många från Syrien är välutbildade. Det bästa i Syrien var rättvisa i utbildningen..

Ungdomarna i förorten blir kvar där. De kan inte ta sig till staden.

Vi behöver involvera föreningslivet och föräldrarna. Människor vill väl. Vi har läxhjälp varje dag. Familjebostäder hjälper till, Kvinnocentret. En läxhjälpstiftelse. Ni är en fantastisk kraft. Man kan leka med barnen, finnas till hands, vara fadder för en familj, bjuda hem. Många har fritidshus och skulle kunna bjuda med några, öppna upp. Kontakta de stora organisationerna Rädda Barnen, Röda Korset, Emmaus. Emmaus har huvudkontor i Göteborg. Det är mycket ni kan göra.

Eva (i publiken) är barnmorska och sjuksköterska. Hon berättar litet från Libanon. De har startat ett projekt i Shatila. De har skaffat och skickat material dit. Aaron Antonovsky myntade begreppet KASAM, Känsla av sammanhang. Det gäller att skapa mening, att man förstår vad som hänt, att man har resurser och kan hantera det.

Lena: Du har öppnat upp och givit många förslag på vad vi kan göra. Jag tänker på pojkar från muslimska länder och kulturen här när barn går mer eller mindre utan kläder på sommaren.

MeS: Du är en klok människa. Det finns kulturkrockar. Det svenska samhället måste introduceras. Hur kan vi närma oss varandra?

Fråga: Hur upplevde du integrationen?

MeS: Jag kom 1981 pga kärleken och min älskade hjälpte mig. Vi har två integrerade söner med bra jobb. Vi måste lära oss öppna dörrarna för varandra. Sverige har varit isolerat. Vi har i Sverige ingen historia av kolonialism som gjort att vi mött folk från andra länder.

Fråga: Vad gör du på din skola för att visa på samhällets koder?

MeS: Vi gör inte särskilt mycket. Vi tar barnen till stan, till museer. Vi talar om lagar och om hedersrelaterat våld, att människor själva måste bestämma vad de vill och var gränserna går. Vi talar ofta om rätt och fel. Tjejer och killar har samma rätt. Vi tar konflikter när det händer något. Vi försöker stärka tjejerna och därför har vi startat tjejgrupper – så de kan säga ifrån. Vi har samarbete med Rädda Barnen för att lära ut feministiskt försvar.

A-L: Vi i Fredsam motsätter oss Sveriges anslutning till Nato. Hur kan vi få stopp på krigen? Har du synpunkter på hur Sverige ska förhålla sig?

MeS: Vi måste säga nej till Nato. Sverige har spelat roll t ex i Vietnamkriget. Vi måste stå på de fattigas och utsattas sida i världen. Vi kan göra skillnad. Det är svårt att stå emot USA och Frankrike. Man blandar sig i. USA och Ryssland bombar i Syrien. Det går inte att bomba fram fred.

A-L: FN-stadgan har ett våldsförbud. Hur ser du på FN?

MeS: I FN ser alla till sina egna intressen. Se på Ukraina. Och alla säljer vapen. Sverige är en stor vapenförsäljare. T o m till Sudiarabien säljer Sverige vapen. FN är kidnappat av länder som har makt, särskilt USA.

Fråga: Vad tänker du om att låta flyktingar arbeta?

MeS: Det finns praktik. Låt inte språkbrister stoppa. I Sverige är man fixerad vi språket. Emmaus tar emot många praktikanter. De borde få börja arbeta tidigare. I skolan får de nyanlända gå länge i förberedelseklass och lära sig för litet. Man har för låga förväntningar. Det är viktigt att de lär sig inte bara svenska utan matte, fysik och kemi också.

Fråga: Segregation talade vi om. Skulle man kunna bussa barnen för att minska den?

MeS: Nordhemsskolan var den enda som tog emot de nyanlända barnen när vi frågade. Vi har 130 barn på introduktionsenheten i Bergsjöskolan. De flesta skolorna svarade att de inte hade några platser. Man måste börja bussa baren. På landet kan barn få åka 1-2 timmar. Varför inte här?

Det finns ett problem i det att kommunen har ansvar för de anställda på skolan medan rektor har ett statligt ansvar för pedagogiken och den statliga skolinspektionen läxar upp skolan när den inte lever upp till kraven.

Fråga. Kan inte de barn som kan svenska träna de barn som kommit senare?

MeS: Jo.

Susanne från Emmaus: Emmaus ger stöd till en kvinnoorganisation på Västbanken och till Gaza men det är svårt att komma in i Gaza. I Sverige kan man vara med i arbetsgrupper. En grupp syr om kläder så att de går att sälja för ett högre pris. "Ingen människa är illegal" får pengarna. Vi samarbetar också med den Rosengrenska stiftelsen som hjälper papperslösa med sjukvård och vägar till sjukvård. Vi har en särskild sjukvårdsgrupp som hjälper palestinska flyktingar i Libanon. Det är den som får de insamlade pengarna idag. Det blev 565 kr. Vi har klädinsamling.

Vid pennen Karin Utas Carlsson